

Tělesnost

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2003](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2003](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 16. 10. 2003
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 16. 10. 2003

Tělesnost

Patočka chápe tělesnost jako možnost pohybovat se (doslov k Příroz. světu po 33 letech, str. 204; 220). Mám hluboké pochybnosti o nosnosti tohoto vymezení, neboť mám za to, že pohyb předchází tělesnosti a že tělesnost je pohybem umožněna a na pohybu teprve založena. Vznikání a zanikání je odedávna chápáno jako klasická forma pohybu (zatímco pohyb místní je pouze něčím druhotným a odvozeným. Heidegger podle Patočky svým schematem nevyřešil povahu spojení mezi „kvůli“ a tím, co z toho „kvůli“ vyplývá jakožto naše konkrétní úloha (dtto). Patočka sám soudí, že toto spojení vykonává životní tělesnost (dtto). Existence je podle Patočky „podstatně tělesná“ (s.213), a „tento tělesný ráz existence, tělo a vládu v těle jako původní, ničím jiným nenahraditelnou komponentu a vlastní pramen všech jejích možností“ zdůraznil zvláště důrazně Merleau-Ponty. Po mém soudu je tělo a tělesnost nezbytnou zprostředkující strukturou, umožňující vzestup na vyšší úrovně zachováváním něčeho z toho už dosaženého, uskutečněného. Tělo a tělesnost je založeno na jakýchsi „vírech“ v proudu událostného dění, jež dalšímu dění umožňují nezačínat nutně vždy znovu a vždy od nuly. Tělo a tělesnost však rozhodně nejsou pramenem, zdrojem všech možností. (Pojem „možností“ ovšem sám Patočka označuje za „temný“ – dtto, s. 204.) Ať už chápeme „možností“ jakkoliv, jejich uskutečnění se přece děje tak, že skutečností nejprve ještě nejsou a teprve pak se skutečností stávají, tj. nejsou pro uskutečnění jeho antecedencemi, jež by uskutečnění na časové ose předcházely a tedy byly v okamžiku svého uskutečnění již minulostí. ‚Možností‘ tedy přicházejí, a to z budoucnosti – anebo to nejsou možnosti, nýbrž nějaký druh (modus) skutečností. Tělesnost však je tím aspektem jsoucen, který je spjat s aktualitou, s okamžitým hic et nunc: včerejší tělesnost už pominula, skutečná je jen ta dnešní, nikdy nemám včerejší tělo, nýbrž vždycky jen to dnešní. A také včerejším tělem nemohu nic vykonat; a chci-li něco vykonat zítra, musím na zítřejší den počkat stejně jako na to své zítřejší tělo.

(Písek, 031016–2.)